

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 26 Ιανουαρίου 2024
(OR. en)

Διοργανικός φάκελος:
2024/0006(COD)

5837/24
ADD 5

SOC 48
EMPL 31
GENDER 10
MI 86
COMPET 88
DATAPROTECT 46
IA 23
CODEC 173

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	25 Ιανουαρίου 2024
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	SWD(2024) 11 final
Θέμα:	ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ [...] που συνοδεύει το έγγραφο Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/38/EK όσον αφορά τη σύσταση και τη λειτουργία ευρωπαϊκών συμβουλίων εργαζομένων και την αποτελεσματική επιβολή των δικαιωμάτων διακρατικής ενημέρωσης και διαβούλευσης

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - SWD(2024) 11 final.

συνημμ.: SWD(2024) 11 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 24.1.2024
SWD(2024) 11 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

[...]

που συνοδεύει το έγγραφο

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/38/ΕΚ όσον αφορά τη σύσταση και τη λειτουργία
ευρωπαϊκών συμβουλίων εργαζομένων και την αποτελεσματική επιβολή των
δικαιωμάτων διακρατικής ενημέρωσης και διαβούλευσης

{COM(2024) 14 final} - {SEC(2024) 35 final} - {SWD(2024) 9 final} -
{SWD(2024) 10 final}

A. Γενικό πλαίσιο

Τα ευρωπαϊκά συμβούλια εργαζομένων (στο εξής: ΕΣΕ) είναι όργανα εκπροσώπησης των εργαζομένων τα οποία έχουν σκοπό την ενημέρωση και τη διαβούλευση με τη διοίκηση πολυεθνικών επιχειρήσεων ορισμένου μεγέθους σε διακρατικά ζητήματα. Στο πλαίσιο του συνεχιζόμενου μετασχηματισμού του κόσμου της εργασίας, τον οποίο κινητοποίησαν περιβαλλοντικές, οικονομικές ανησυχίες και ανησυχίες κοινωνικής βιωσιμότητας, η ουσιαστική συμμετοχή των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους σε όλα τα επίπεδα μπορεί να συμβάλει στην πρόβλεψη και τη διαχείριση των αλλαγών, στη μείωση της απώλειας θέσεων εργασίας, στη διατήρηση της απασχολησιμότητας και στην άμβλυνση των επιπτώσεων στα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας και στο σχετικό κόστος προσαρμογής. Μέχρι σήμερα, υπάρχουν συμφωνίες ΕΣΕ ή άλλες συμφωνίες για διακρατική ενημέρωση και διαβούλευση σε περίπου 1 000 πολυεθνικές επιχειρήσεις, οι οποίες αντιπροσωπεύουν περίπου 16,6 εκατομμύρια εργαζομένους στην ΕΕ. Η [οδηγία 2009/38/ΕΚ](#) (στο εξής: οδηγία) παρέχει ένα πλαίσιο ελάχιστων απαιτήσεων για τη σύσταση και τη λειτουργία των ΕΣΕ, το οποίο σέβεται την αυτονομία της διοίκησης και των εκπροσώπων των εργαζομένων όσον αφορά την προσαρμογή της διαδικασίας ενημέρωσης και διαβούλευσης στις ειδικές ανάγκες τους και διατηρεί την ικανότητα της διοίκησης να λαμβάνει αποφάσεις αποτελεσματικά. Σκοπός της παρούσας πρωτοβουλίας είναι να διασφαλιστεί ότι το πλαίσιο αυτό είναι σαφές, αποτελεσματικό και εφαρμόσιμο. Η παρούσα πρωτοβουλία αφορά επιχειρήσεις ενωσιακής κλίμακας και τους εργαζομένους τους στα κράτη μέλη.

Τα ΕΣΕ και οι διαδικασίες διακρατικής ενημέρωσης και διαβούλευσης συμπληρώνουν την ενημέρωση των εργαζομένων και τη διαβούλευση με αυτούς σε εθνικό επίπεδο σύμφωνα, ιδίως, με την οδηγία 2002/14/ΕΚ για τη θέσπιση γενικού πλαισίου ενημέρωσης και διαβούλευσης των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, την οδηγία 2001/23/ΕΚ για τις μεταβιβάσεις επιχειρήσεων και την οδηγία 98/59/ΕΚ για τις ομαδικές απολύσεις. Η παρούσα πρωτοβουλία δεν θίγει την εθνική νομοθεσία που θεσπίστηκε κατ' εφαρμογή των εν λόγω οδηγιών της ΕΕ σχετικά με την ενημέρωση των εργαζομένων και τη διαβούλευση με αυτούς.

B. Ανάγκη ανάληψης δράσης σε επίπεδο ΕΕ

Ποιο είναι το πρόβλημα;

Η οδηγία δεν επιτυγχάνει πάντοτε πλήρως τον στόχο της για βελτίωση του δικαιώματος διακρατικής ενημέρωσης των εργαζομένων και διαβούλευσης με αυτούς σε πολυεθνικές επιχειρήσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις, υπάρχει έλλειψη πραγματικού και ουσιαστικού διαλόγου μεταξύ της διοίκησης και των ΕΣΕ, καθώς και αβεβαιότητα όσον αφορά τη διαδικασία σύστασης ΕΣΕ, το πεδίο εφαρμογής των υποχρεώσεων ενημέρωσης και διαβούλευσης που στην οδηγία περιορίζεται σε «διακρατικά ζητήματα», την κάλυψη των δαπανών, τις προϋποθέσεις για την απαίτηση εμπιστευτικής μεταχείρισης των πληροφοριών ή την άρνηση γνωστοποίησης ορισμένων πληροφοριών στα ΕΣΕ, καθώς και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη. Επιπλέον, σε πολλά ΕΣΕ υπάρχει σαφής έλλειψη ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων, ενώ συχνά δεν επιβάλλονται επαρκείς κυρώσεις για τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων ενημέρωσης και διαβούλευσης ώστε να διασφαλίζεται η συμμόρφωση. Τέλος, λόγω εξαιρέσεων από το πεδίο εφαρμογής της, η οδηγία δεν εφαρμόζεται σε περίπου 350 επιχειρήσεις στις οποίες υπάρχουν συμφωνίες για διακρατική ενημέρωση και διαβούλευση, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι το κανονιστικό πλαίσιο είναι πολύπλοκο και κατακερματισμένο, με αποτέλεσμα να υπάρχουν διαφορετικά επίπεδα προστασίας για τους εργαζομένους σε επιχειρήσεις ενωσιακής κλίμακας.

Μολονότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι τα ζητήματα αυτά ισχύουν σε γενική κλίμακα, οδηγούν συνδυαστικά σε ελλείψεις όσον αφορά την αποτελεσματικότητα του υφιστάμενου πλαισίου των ΕΣΕ.

Κατά συνέπεια, το δυναμικό των ΕΣΕ δεν αξιοποιείται πλήρως για την προώθηση της κινητοποίησης και της συμμετοχής των εργαζομένων καθώς και των βιώσιμων συνθηκών εργασίας, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των διαρθρωτικών αλλαγών που συνδέονται με την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση.

Τι αναμένεται να επιτευχθεί με την παρούσα πρωτοβουλία;

Γενικός στόχος της παρούσας πρωτοβουλίας είναι η βελτίωση της αποτελεσματικότητας του πλαισίου για την ενημέρωση των εργαζομένων και τη διαβούλευση μ' αυτούς σε διακρατικό επίπεδο. Ο στόχος αυτός συνάδει με τους στόχους και τις αρχές που ορίζονται στην οδηγία. Σύμφωνα με τη σχετική νομική βάση της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ, ο βασικός χαρακτήρας της οδηγίας ως πράξης σχετικής με την ενημέρωση και τη διαβούλευση —και όχι με τη συνδιαχείριση— παραμένει αμετάβλητος.

Ειδικότερα, η πρωτοβουλία αποσκοπεί i) στην αποφυγή αδικαιολόγητων διαφορών όσον αφορά τα ελάχιστα δικαιώματα ενημέρωσης των εργαζομένων και διαβούλευσης με αυτούς σε διακρατικό επίπεδο, ii) στη διασφάλιση αποδοτικής και αποτελεσματικής σύστασης ΕΣΕ, iii) στη διασφάλιση των κατάλληλων πόρων για τα ΕΣΕ και αποτελεσματικής διαδικασίας ενημέρωσης και διαβούλευσης με αυτά, και iv) στην προώθηση της αποτελεσματικότερης επιβολής της οδηγίας, μεταξύ άλλων μέσω της πρόσβασης των εκπροσώπων των εργαζομένων στη δικαιοσύνη και αποτελεσματικών, αποτρεπτικών και αναλογικών κυρώσεων.

Ποια είναι η προστιθέμενη αξία της δράσης σε επίπεδο ΕΕ;

Η οδηγία καθορίζει ελάχιστα πρότυπα για τη διακρατική ενημέρωση των εργαζομένων και τη διαβούλευση με αυτούς σε πολυεθνικές επιχειρήσεις. Δεδομένου ότι πρόκειται για διασυνοριακό ζήτημα, οι προκλήσεις πρέπει να αντιμετωπιστούν σε επίπεδο ΕΕ. Η ειδική ενωσιακή προστιθέμενη αξία της πρωτοβουλίας έγκειται στην ανάπτυξη αυτών των ελάχιστων προτύπων. Τα πρότυπα αυτά προωθούν την ανοδική σύγκλιση όσον αφορά την απασχόληση και τα κοινωνικά αποτελέσματα μεταξύ των κρατών μελών. Η πρωτοβουλία θα αυξήσει περαιτέρω την προστιθέμενη αξία και για τις εταιρείες, με τη δημιουργία ενός απλούστερου και συνεκτικότερου κανονιστικού πλαισίου σε ολόκληρη την ΕΕ. Από γεωγραφική άποψη, το πρόβλημα μπορεί να επηρεάσει όλα τα κράτη μέλη, διότι οι συνέπειές του δεν προκύπτουν μόνο στο κράτος μέλος στο οποίο έχει την έδρα του ένα ΕΣΕ, αλλά και σε εκείνα στα οποία εδρεύουν εγκαταστάσεις που ανήκουν στον ίδιο όμιλο.

C. Επιλογές πολιτικής

Ποιες νομοθετικές και μη νομοθετικές επιλογές πολιτικής έχουν εξεταστεί;

Η Επιτροπή εξέτασε διάφορες επιλογές πολιτικής, λαμβάνοντας υπόψη τα διαθέσιμα στοιχεία και τις απόψεις των ενδιαφερόμενων μερών, ιδίως την αξιολόγηση της αναδιατυπωμένης οδηγίας, τα σχετικά ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τις απαντήσεις των κοινωνικών εταίρων στη διαβούλευση που πραγματοποιήθηκε σε δύο στάδια. Οι επιλογές ομαδοποιήθηκαν με βάση τους τέσσερις διακριτούς στόχους πολιτικής που προαναφέρθηκαν.

Όσον αφορά την εφαρμογή διαφορετικών κανόνων στις επιχειρήσεις ανάλογα με τον χρόνο σύναψης της οικείας συμφωνίας ενημέρωσης και διαβούλευσης ή της συμφωνίας ΕΣΕ, υπάρχει, για νομικούς λόγους, δυαδική επιλογή πολιτικής μεταξύ διατήρησης και κατάργησης των εξαιρέσεων από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

Όσον αφορά τη σύσταση ευρωπαϊκών συμβουλίων εργαζομένων, οι νομοθετικές και μη νομοθετικές επιλογές πολιτικής περιλαμβάνουν διευκρινίσεις σχετικά με τους πόρους που διατίθενται στους

εκπροσώπους των εργαζομένων που είναι επιφορτισμένοι με τη διαπραγμάτευση της συμφωνίας ΕΣΕ, και ιδίως την κάλυψη των εύλογων νομικών εξόδων τους. Ως συνοδευτικό μέτρο, οι επιλογές περιλαμβάνουν καθορισμό της προθεσμίας για την έναρξη διαπραγματεύσεων κατόπιν αιτήματος για τη σύσταση ΕΣΕ. Ως πιο ευρεία εναλλακτική λύση, οι επιλογές περιλαμβάνουν επίσης στόχο για την επίτευξη ισόρροπης ως προς το φύλο σύνθεσης των ΕΣΕ, ο οποίος θα αποτυπώνεται στις συμφωνίες των ΕΣΕ.

Όσον αφορά τη λειτουργία των ΕΣΕ, οι εναλλακτικές λύσεις πολιτικής για την αποσαφήνιση της έννοιας των «διακρατικών ζητημάτων» κυμαίνονται από μη δεσμευτικές ερμηνευτικές οδηγίες και στοχευμένη αποσαφήνιση της διατύπωσης έως ουσιαστική διεύρυνση της έννοιας, σε συνδυασμό με την υποχρέωση της διοίκησης να παρέχει αιτιολογία σε περίπτωση που κρίνει ότι ένα συγκεκριμένο ζήτημα δεν είναι διακρατικό. Δεύτερον, αξιολογήθηκε η υποχρέωση της διοίκησης να απαντά αιτιολογημένα στη γνώμη των ΕΣΕ, καθώς και η διευκρίνιση ότι η διοίκηση μπορεί να επιβάλει την εμπιστευτική μεταχείριση των πληροφοριών αποκλειστικά για λόγους έννομου συμφέροντος της επιχείρησης. Επιπλέον, η διοίκηση θα πρέπει να προσδιορίζει, κατόπιν αιτήματος, τους λόγους για τους οποίους ορισμένες πληροφορίες χαρακτηρίζονται εμπιστευτικές ή για τους οποίους αρνείται να τις γνωστοποιήσει. Μια πιο ευρεία εναλλακτική επιλογή θα επέτρεπε στη διοίκηση να αρνηθεί τη γνωστοποίηση πληροφοριών με το αιτιολογικό ότι θα έβλαπτε σοβαρά τη λειτουργία της επιχείρησης μόνο με την επιφύλαξη προηγούμενης δικαστικής ή διοικητικής άδειας, και γενικά θα εξαιρούσε την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ του ΕΣΕ και των εθνικών ή τοπικών εκπροσώπων των εργαζομένων από τους περιορισμούς εμπιστευτικότητας. Τρίτον, όσον αφορά την κάλυψη των δαπανών των ΕΣΕ, οι επιλογές πολιτικής περιλαμβάνουν μη δεσμευτικές κατευθυντήριες γραμμές που διευκολύνουν την εφαρμογή των υφιστάμενων απαιτήσεων ή, εναλλακτικά, ειδικότερες νομοθετικές απαιτήσεις για τα μέρη ώστε να ρυθμίζουν στη συμφωνία τους τον τρόπο με τον οποίο καλύπτονται ορισμένες δαπάνες — όπως οι αμοιβές εμπειρογνομόνων, τα νομικά έξοδα και τα έξοδα επιμόρφωσης. Εναλλακτικά, στην οδηγία θα μπορούσαν να θεσπιστούν πιο ευρείες δεσμευτικές απαιτήσεις για την κάλυψη των δαπανών.

Όσον αφορά τα ζητήματα της επιβολής και της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, οι επιλογές πολιτικής αφορούν τις κυρώσεις που επιβάλλονται όταν παραβιάζεται η εθνική νομοθεσία για τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο, καθώς και τα μέσα έννομης προστασίας που έχουν στη διάθεσή τους οι δικαιούχοι σε τέτοιες περιπτώσεις. Οι δεσμευτικές επιλογές περιλαμβάνουν, από τη μια πλευρά, μέτρα για την αποσαφήνιση και την ενίσχυση των γενικών απαιτήσεων της οδηγίας, μεταξύ άλλων μέσω της απαίτησης να λαμβάνεται υπόψη ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων κατά τον καθορισμό των χρηματικών κυρώσεων, καθώς και μέσω της υποχρέωσης των κρατών μελών να κοινοποιούν στην Επιτροπή τον τρόπο με τον οποίο διασφαλίζεται η πρόσβαση στη δικαιοσύνη και τα αποτελεσματικά μέσα έννομης προστασίας όσον αφορά το σύνολο των δικαιωμάτων που απορρέουν από την οδηγία. Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν ευρύτερες επιλογές που συνίστανται στην εισαγωγή της δυνατότητας των ΕΣΕ να ζητούν την αναστολή των αποφάσεων της διοίκησης και στον καθορισμό ειδικών ανώτατων ορίων για χρηματικές κυρώσεις στο 2 % (σε περίπτωση ακούσιων παραβάσεων) και στο 4 % (σε περίπτωση εσκεμμένων παραβάσεων) επί του παγκόσμιου κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων.

Κατά τον σχεδιασμό των μέτρων πολιτικής και την ομαδοποίησή τους σε επιλογές πολιτικής, η Επιτροπή βασίστηκε στις ακόλουθες βασικές παραμέτρους: i) την ανάγκη να προβλεφθεί διακριτική ευχέρεια για τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή τυχόν αναθεωρημένων ελάχιστων απαιτήσεων σχετικά με τη διακρατική ενημέρωση και διαβούλευση, η οποία θα τους επιτρέψει να ενσωματώσουν τις εν λόγω απαιτήσεις στους αντίστοιχους κανόνες και στις παραδόσεις και πρακτικές εργασιακών σχέσεων, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας και τη νομική βάση της Συνθήκης· ii) τον

απόλυτο σεβασμό της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων όσον αφορά την πρακτική εφαρμογή των ελάχιστων απαιτήσεων· iii) το γεγονός ότι οι επιχειρηματικοί φορείς τάσσονται γενικά υπέρ μη δεσμευτικών μέτρων, ενώ οι συνδικαλιστικές οργανώσεις και οι εκπρόσωποι των εργαζομένων υποστηρίζουν νομοθετικές τροποποιήσεις. Ως εκ τούτου, ενώ θεωρητικά θα μπορούσαν να προβλεφθούν διάφοροι εναλλακτικοί συνδυασμοί νομοθετικών και μη νομοθετικών μέτρων, οι παρατηρήσεις των ενδιαφερόμενων μερών δεν ανέφεραν κάποιον συγκεκριμένο συνδυασμό· iv) τα μη νομοθετικά μέτρα, όπως η χρηματοδότηση έργων για την προώθηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με το πλαίσιο διακρατικής ενημέρωσης και διαβούλευσης, και η παρακολούθηση από την Επιτροπή της εφαρμογής της οδηγίας από τα κράτη μέλη αποτελούν μέρος του βασικού σεναρίου. Ως εκ τούτου, μια νομοθετική πρωτοβουλία θα συνδυαζόταν αυτομάτως με τέτοιου είδους μη δεσμευτικά μέτρα μόνιμου χαρακτήρα.

Ποιο μέρος υποστηρίζει την κάθε επιλογή;

Στο πλαίσιο ευρύτερης εκστρατείας για τη δημοκρατία στους χώρους εργασίας, το Κοινοβούλιο, [στο ψήφισμά του του 2021 σχετικά με τη «δημοκρατία στην εργασία»](#) και, ιδίως, [στο ψήφισμά του του 2023 που περιείχε συστάσεις προς την Επιτροπή για την αναθεώρηση της οδηγίας 2009/38/EK](#), απηύθυνε έκκληση για την ενίσχυση του ρόλου και της ικανότητας των ευρωπαϊκών συμβουλίων εργαζομένων ως οργάνων ενημέρωσης και διαβούλευσης σε επιχειρήσεις ενωσιακής κλίμακας που δραστηριοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχει απευθύνει [παρόμοιες εκκλήσεις](#) τα τελευταία χρόνια. Οι ευρωπαϊκές συνδικαλιστικές οργανώσεις υποστηρίζουν γενικά τις ευρύτερες δεσμευτικές τροποποιήσεις που περιγράφονται ανωτέρω, οι οποίες υιοθετούν τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ενώ οι επιχειρηματικές οργανώσεις αμφισβητούν την ύπαρξη ελλείψεων που δικαιολογούν την ανάληψη πολιτικής δράσης από την ΕΕ, και προειδοποιούν για το ενδεχόμενο δημιουργίας πρόσθετου κόστους καθώς και για τις αρνητικές επιπτώσεις ορισμένων επιλογών στην ανταγωνιστικότητα.

Ποια είναι η προτιμώμενη επιλογή και γιατί;

Η προτιμώμενη επιλογή πολιτικής συνδυάζει τα ακόλουθα μέτρα:

i) Η εξαίρεση ορισμένων επιχειρήσεων ενωσιακής κλίμακας θα καταργηθεί, ώστε να απλουστευθεί το πλαίσιο για τη διακρατική ενημέρωση και διαβούλευση και να διασφαλιστεί η ισότιμη πρόσβαση των εργαζομένων στα δικαιώματα που απορρέουν από την οδηγία. Οι «οικειοθελείς συμφωνίες» των μέχρι πρότινος εξαιρούμενων επιχειρήσεων είχαν συναφθεί και λειτουργούσαν εκτός του πεδίου εφαρμογής του δικαίου της ΕΕ, οπότε, μετά την κατάργηση της εξαίρεσης, είναι δυνατή η σύσταση ΕΣΕ κατόπιν αιτήματος των εργαζομένων ή με πρωτοβουλία της διοίκησης, ή, εάν δεν υποβληθεί τέτοιο αίτημα, είναι δυνατή η συνέχιση των οικειοθελών συμφωνιών.

ii) Οι πόροι που διατίθενται στους εκπροσώπους των εργαζομένων κατά τη διαπραγμάτευση νέων συμφωνιών ΕΣΕ, ιδίως η κάλυψη των εύλογων νομικών εξόδων, θα αποσαφηνιστούν, όπως και η διατύπωση της υποχρέωσης της διοίκησης να ξεκινά διαπραγματεύσεις εντός έξι μηνών από την υποβολή αιτήματος για σύσταση ΕΣΕ. Επιπλέον, ο στόχος της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων πρέπει να αντικατοπτρίζεται στις συμφωνίες ΕΣΕ, ειδικά θα διαιωνιζόταν η μη ισόρροπη σύνθεση των ΕΣΕ που παρατηρείται επί του παρόντος.

iii) Στην οδηγία θα εισαχθούν στοχευμένες διευκρινίσεις σχετικά με την έννοια των διακρατικών ζητημάτων για την αντιμετώπιση της υφιστάμενης αβεβαιότητας και τη μείωση του κινδύνου ένδικων διαφορών. Θα θεσπιστεί υποχρέωση της διοίκησης να προβαίνει σε ενημέρωση και διαβούλευση κατά τρόπο που να επιτρέπει στους εκπροσώπους των εργαζομένων να διατυπώνουν τη γνώμη τους πριν

από την έκδοση της απόφασης και να παρέχει αιτιολογημένη απάντηση στις γνώμες των ΕΣΕ πριν από την έκδοση απόφασης για διακρατικά ζητήματα, προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα του διαλόγου σε διακρατικά ζητήματα. Όσον αφορά την κάλυψη των δαπανών των ΕΣΕ, η προτιμώμενη επιλογή υποστηρίζει την αρχή της αυτονομίας των μερών, απαιτώντας οι συμφωνίες ΕΣΕ να καλύπτουν σημεία που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο αντιπαράθεσης, όπως η κάλυψη των νομικών εξόδων, των αμοιβών εμπειρογνομόνων και των εξόδων επιμόρφωσης. Για τα ΕΣΕ που λειτουργούν βάσει επικουρικών υποχρεώσεων, το δικαίωμά τους στην κάλυψη εύλογων νομικών εξόδων θα διευκρινίζεται ρητά στις εν λόγω υποχρεώσεις. Η διατύπωση της υφιστάμενης απαίτησης για την παροχή της αναγκαίας επιμόρφωσης «χωρίς απώλεια μισθού» για τα μέλη των ΕΣΕ και των ειδικών διαπραγματευτικών ομάδων θα προσαρμοστεί ώστε να διευκρινιστεί ότι οι επιχειρήσεις πρέπει να καλύπτουν τα έξοδα και τις δαπάνες που σχετίζονται με την εν λόγω επιμόρφωση. Επιπλέον, για να διασφαλιστεί ότι δεν επιβάλλεται αδικαιολόγητα εμπιστευτική μεταχείριση των πληροφοριών, η προτιμώμενη επιλογή θα περιορίσει τη δυνατότητα αυτή σε περιπτώσεις στις οποίες υπάρχει έννομο συμφέρον της επιχείρησης. Για λόγους διαφάνειας και αποτελεσματικής προσφυγής, η διοίκηση θα πρέπει να προσδιορίζει, κατόπιν αιτήματος, τους λόγους που δικαιολογούν την εμπιστευτικότητα ή τη μη γνωστοποίηση.

iv) Θα απαιτείται από τα κράτη μέλη, στο πλαίσιο της υποχρέωσής τους για μεταφορά στο εθνικό δίκαιο, να κοινοποιούν πληροφορίες σχετικά με το οικείο πλαίσιο επιβολής όσον αφορά τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται με την οδηγία, με σκοπό τη διευκόλυνση της παρακολούθησης της συμμόρφωσης και της επιβολής από την Επιτροπή, και η γενική υποχρέωση διασφάλισης αποτελεσματικών κυρώσεων και πρόσβασης στη δικαιοσύνη θα αποτυπώνεται στην οδηγία. Οι χρηματικές κυρώσεις για τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων διακρατικής ενημέρωσης και διαβούλευσης πρέπει να καθορίζονται σε συνάρτηση με τον κύκλο εργασιών των επιχειρήσεων, ώστε να διασφαλίζεται η αναλογικότητα και η αποτρεπτικότητά τους.

D. Επιπτώσεις της προτιμώμενης επιλογής

Ποια είναι τα οφέλη της προτιμώμενης επιλογής;

Οι 678 επιχειρήσεις με συμφωνίες ΕΣΕ σε ισχύ, και οι περίπου 11,3 εκατομμύρια εργαζόμενοί τους στην ΕΕ, καθώς και τα συμβαλλόμενα μέρη σε μελλοντικές συμφωνίες ΕΣΕ, αναμένεται να επωφεληθούν από την αυξημένη σαφήνεια των νομικών απαιτήσεων, η οποία αναμένεται να μειώσει τον κίνδυνο ένδικων διαφορών και τις συναφείς δαπάνες.

Με την κατάργηση των εξαιρέσεων από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, όλες οι επιλέξιμες επιχειρήσεις (περίπου 3 970) θα αντιμετωπίζονται επί ίσοις όροις, κάτι το οποίο θα απλουστεύσει και θα ενισχύσει τη συνοχή του κανονιστικού πλαισίου. Οι περίπου 5,4 εκατομμύρια εργαζόμενοι στην ΕΕ / τον ΕΟΧ (και οι εκπρόσωποί τους) ή η διοίκηση των επιχειρήσεων με «οικειοθελείς συμφωνίες» που επί του παρόντος εξαιρούνται (323) θα αποκτήσουν το δικαίωμα να ζητήσουν τη σύσταση ΕΣΕ για να επωφεληθούν από την ισότιμη εφαρμογή των ελάχιστων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που μπορούν να επιβληθούν βάσει του δικαίου της ΕΕ. Επίσης, θα μπορούσαν από κοινού με τη διοίκηση να επιλέξουν να διατηρήσουν σε ισχύ τις οικειοθελείς συμφωνίες που λειτουργούν εύρυθμα. Στο πλαίσιο των αιτημάτων για τη σύσταση νέου ΕΣΕ, οι εκπρόσωποι των εργαζομένων θα αποκτήσουν σαφές δικαίωμα κάλυψης των εύλογων νομικών εξόδων τους και μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου όσον αφορά την υποχρέωση της διοίκησης να αρχίσει διαπραγματεύσεις εντός έξι μηνών. Το εργατικό δυναμικό των επιχειρήσεων ενωσιακής κλίμακας θα επωφεληθεί επίσης από τον στόχο της ισόρροπης ως προς το φύλο σύνθεσης των ΕΣΕ, ο οποίος πρέπει να αποτυπώνεται σε συμφωνίες ΕΣΕ που έχουν συναφθεί πρόσφατα ή τίθενται υπό επαναδιαπραγμάτευση. Η βελτίωση της ισόρροπης εκπροσώπησης

των φύλων στα ΕΣΕ θα βελτιώσει την ποιότητα του κοινωνικού διαλόγου και μπορεί να συμβάλει στη λήψη πιο δίκαιων αποφάσεων της διοίκησης για διακρατικά ζητήματα.

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενημέρωσης και διαβούλευσης, τα ΕΣΕ που δεν δικαιούνταν ως τώρα να λαμβάνουν έγκαιρη αιτιολογημένη απάντηση από τη διοίκηση στη γνώμη τους, θα αποκτήσουν το δικαίωμα αυτό. Αυτό θα διευκολύνει τη συμμετοχή τους σε διάλογο με την κεντρική διεύθυνση για διακρατικά ζητήματα. Ο διάλογος αυτός διευκολύνεται επίσης από την αποσαφήνιση της βασικής έννοιας των διακρατικών ζητημάτων, η οποία καθορίζει το πεδίο των δραστηριοτήτων ενημέρωσης και διαβούλευσης των ΕΣΕ, καθώς και από την εφαρμογή της υποχρέωσης τήρησης της εμπιστευτικότητας μόνο στις περιπτώσεις όπου αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους. Για τα ΕΣΕ, τις ειδικές διαπραγματευτικές ομάδες και τους εκπροσώπους των εργαζομένων που επί του παρόντος δεν διαθέτουν αποτελεσματικά μέσα έννομης προστασίας για την επιβολή όλων των δικαιωμάτων τους βάσει της οδηγίας, η πρωτοβουλία θα βελτιώσει την πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

Η συνολική αύξηση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας του διακρατικού κοινωνικού διαλόγου στις επιχειρήσεις ενωσιακής κλίμακας θα επιτρέψει στις επιχειρήσεις να λαμβάνουν καλύτερα τεκμηριωμένες στρατηγικές αποφάσεις και θα ενισχύσει την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ της διοίκησης και του εργατικού δυναμικού. Ωστόσο, η ανάλυση των οφελών αυτών έχει κατ' ανάγκη ποιοτικό χαρακτήρα, καθώς τείνουν να είναι μακροπρόθεσμα και έμμεσα και εξαρτώνται από μη προσδιορίσιμους παράγοντες, όπως η καθιέρωση νοοτροπίας συμμετοχής για τους εργαζομένους στην αντίστοιχη επιχείρηση.

Ποιο είναι το κόστος της προτιμώμενης επιλογής;

Στις επιχειρήσεις με «οικειοθελείς συμφωνίες» που επί του παρόντος εξαιρούνται, η κεντρική διεύθυνση θα μπορεί να ξεκινήσει διαπραγματεύσεις για νέο ΕΣΕ ή θα πρέπει να τις δρομολογήσει, εάν το ζητήσουν οι εργαζόμενοι σύμφωνα με την οδηγία. Αυτό συνεπάγεται εκτιμώμενο μέσο κόστος περίπου 148 000 EUR ανά διαπραγμάτευση για τις εν λόγω επιχειρήσεις. Γενικά, κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων ή των επαναδιαπραγματεύσεων στις οποίες συμμετέχει ειδική διαπραγματευτική ομάδα, οι επιχειρήσεις θα υποχρεούνται εκ του νόμου να καλύπτουν — επιπροσθέτως άλλων δαπανών που πραγματοποιούνται στο στάδιο της σύστασης— και τα εύλογα νομικά έξοδα, κάτι το οποίο δεν απαιτείται επί του παρόντος ρητώς στη μεγάλη πλειονότητα των κρατών μελών. Όπου είναι αναγκαίο για την ευθυγράμμιση των υφιστάμενων συμφωνιών ΕΣΕ με τις αναθεωρημένες απαιτήσεις —π.χ. για την κάλυψη των δαπανών των ΕΣΕ για νομικές ή εξειδικευμένες συμβουλές και κατάρτιση— η κεντρική διεύθυνση πρέπει να προβεί σε επαναδιαπραγματεύσεις. Το μέσο κόστος των επαναδιαπραγματεύσεων δεν θα μπορούσε να ποσοτικοποιηθεί με αξιόπιστο τρόπο, δεδομένου ότι παρουσιάζει μεγάλες διακυμάνσεις. Τα στοιχεία δείχνουν ότι η διαδικασία επαναδιαπραγμάτευσης είναι συντομότερη από τη διαδικασία για τη σύσταση νέου ΕΣΕ, ενώ ενδέχεται επίσης να απαιτεί πολλαπλές συνεδριάσεις σε πολύπλοκες υποθέσεις. Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, κατέστη δυνατή η χρηματική αποτίμηση ορισμένων δαπανών που συνδέονται με συνεδριάσεις μεταξύ της διοίκησης και των εκπροσώπων των ΕΣΕ για την επαναδιαπραγμάτευση υφιστάμενων συμφωνιών (περίπου 18 400 EUR ανά συνεδρίαση). Σε σημαντικό αριθμό περιπτώσεων, οι αναγκαίες προσαρμογές των συμφωνιών ΕΣΕ θα μπορούσαν να συμφωνηθούν στο πλαίσιο τακτικών επαναδιαπραγματεύσεων, οι οποίες πραγματοποιούνται κατά μέσο όρο ανά πενταετία, με μηδενικό ή πολύ περιορισμένο πρόσθετο κόστος σε σύγκριση με το βασικό σενάριο. Οι επιχειρήσεις μπορεί επίσης να αντιμετωπίσουν βαθμιαία αύξηση του κόστους λειτουργίας ενός ΕΣΕ (περίπου 300 000 EUR κατά μέσο όρο ετησίως ανά ΕΣΕ στο πλαίσιο του βασικού σεναρίου), για παράδειγμα σε σχέση με την υποχρέωση παροχής αιτιολογημένης απάντησης στο ΕΣΕ. Τέλος, σε περίπτωση αθέτησης υποχρεώσεων, οι επιχειρήσεις θα αντιμετωπίζουν κίνδυνο

επιβολής υψηλότερων οικονομικών κυρώσεων. Ωστόσο, η συχνότητα των ένδικων διαφορών και της επιβολής κυρώσεων αναμένεται να παραμείνει χαμηλή.

Για την εκτίμηση των επιπτώσεων των επιλογών πολιτικής, οι διαθέσιμες εκτιμήσεις κόστους παρουσιάστηκαν ως μέσο μοναδιαίο κόστος ανά επιλογή, σε σχέση με τον μέσο κύκλο εργασιών των επιχειρήσεων ενωσιακής κλίμακας. Κατά τη σύγκριση του ποσοτικοποιήσιμου μοναδιαίου κόστους με τον κύκλο εργασιών των οικείων επιχειρήσεων και λαμβανομένων υπόψη των προβλεπόμενων τάσεων, το οικονομικό κόστος της προτιμώμενης επιλογής αναμένεται να είναι και να παραμένει αμελητέο. Ως εκ τούτου, δεν προσδιορίστηκαν επιπτώσεις της προτιμώμενης επιλογής στην ανταγωνιστικότητα των εταιρειών.

Διενεργήθηκαν εκτιμήσεις του συνολικού κόστους της πρωτοβουλίας προκειμένου να καταδειχθεί το δυνητικό κόστος βάσει υποθετικών παραδοχών, λόγω της πληθώρας παραγόντων που επηρεάζουν τη λειτουργία του κοινωνικού διαλόγου και οι οποίοι δεν μπορούν να εκτιμηθούν με αξιόπιστο τρόπο (για παράδειγμα, δεν μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα σε πόσες επιχειρήσεις με οικειοθελείς συμφωνίες οι εργαζόμενοι ή η διοίκηση θα κινήσουν διαδικασία για τη σύσταση ΕΣΕ, ή πόσες από τις υφιστάμενες συμφωνίες ΕΣΕ θα προσαρμοστούν ως αποτέλεσμα αυτής της πρωτοβουλίας). Το γεγονός ότι η οδηγία αφήνει ευρεία ελευθερία στα μέρη των συμφωνιών ΕΣΕ ώστε να προσαρμόζουν τη διαδικασία ενημέρωσης και διαβούλευσης, καθώς και τους πόρους, την επιμόρφωση κ.λπ. στην ιδιαίτερη κατάστασή τους και τις ανάγκες τους, καθιστά θεμελιωδώς δύσκολη τη διαπίστωση αιτιώδους συνάφειας μεταξύ των επιλογών πολιτικής και των συγκεκριμένων οικονομικών ή κοινωνικών αποτελεσμάτων.

Θα επηρεαστούν οι ΜΜΕ ή οι καταναλωτές;

Τα προβλεπόμενα μέτρα πολιτικής δεν θα εφαρμόζονται στις ΜΜΕ και δεν προβλέπονται έμμεσες επιπτώσεις στις ΜΜΕ. Είναι επίσης εξαιρετικά απίθανο οι πιθανές οριακές αυξήσεις του κόστους σύστασης ή λειτουργίας των ΕΕΕ να μετακυλιστούν στους καταναλωτές.

Θα υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις στους εθνικούς προϋπολογισμούς και στις εθνικές διοικήσεις;

Όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να τροποποιήσουν τη νομοθεσία τους για τη μεταφορά της οδηγίας. Θα πρέπει να συλλέξουν και να κοινοποιήσουν στην Επιτροπή πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα ΕΣΕ, οι ειδικές διαπραγματευτικές ομάδες και οι εκπρόσωποι των εργαζομένων μπορούν να κινήσουν δικαστικές διαδικασίες για όλα τα δικαιώματά τους βάσει της οδηγίας. Η υποχρέωση αυτή θα έχει ως αποτέλεσμα περιορισμένο διοικητικό κόστος, το οποίο θα ελαχιστοποιηθεί εφόσον η υποχρέωση εκπληρωθεί μέσω της συνήθους διαδικασίας κοινοποίησης των μέτρων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο μέσω των διαθέσιμων συστημάτων ΤΠ. Η πρωτοβουλία δεν είναι πιθανό να επιφέρει αυξημένο κόστος επιβολής / διευθέτησης δικαστικών διαφορών για τις εθνικές αρχές.